

Fecske Milán élete jó sora és viszontagságai Kerékgyártó István könyvajánló

KULTÚRA

Svéd nőt vitt, majd lapp lányt talált ágyában a Helsinkiben vakációzó magyar kamuorgonista, Fecske Milán

2023. 08. 06. 08:00

Akiről aztán kiderült, hogy nem is lapp, hanem számi, de nem is ez a lényeg. Kerékgyártó István új regényével matinézunk.

A stockholmi magányos meditálás, lassú séták után a kompon aztán belevetettem magam az élet sűrűjébe! Egy egész kis város utazott velem. Etek, aludtak, hozták az autóikat, vásárolták az olcsó italokat, és persze nyakalták is rendesen. Tizenkét órán át, mert addig tartott az út. Este indultunk, és reggel érkeztünk. Semmit nem aludtam, annál többet ismerkedtem, fecsegettem, táncoltam, mert éjszakai lokál és éttermek is voltak a kompon. Mégis a végén, a kiszállásnál egyedül maradtam.

Épp ezen búsongtam, amikor látom, hogy egy lány hatalmas bőröndöt cipel előttem. Mikor lihegve letette, ketten is ugrottunk, hogy segítsünk, hogy vihessük tovább, olyan szép volt az a lány. Sajnálkoztam is magamban, hogy nem korábban találkoztam vele.

A harcot én nyertem, büszkén vittem a bőröndjét. A másik próbálkozóra, mint vesztesre pillantottam, de aztán eszembe jutott a mondás: **Nem azé a nyúl, ki a bokorból kiugratja, hanem aki elfogja.** Tűnődtem is erősen, hogyan hajthatnám végre azt az „elfogást”, de egyelőre a cipekedésen kívül jobb nem jutott eszembe. Mikor már a parton voltunk, mondtam, hogy szívesen viszem még a bőröndöt, nekem úgyis mindegy, merre megyek, mert még nincs szállásom Turkuban. Erre a lány elnevette magát, és bólintott, ha tényleg így van, akkor hozhatom tovább.

Én meg lihegve vonsoztam nyomában azt a bazi nagy bőröndöt, mert nem volt kereke. Közben hátamon a zsákom, és csak az adott erőt mindehhez, hogy a lány előttem lépdelt. Elegánsan, kicsit riszálva, egyik hosszú lábát a másik elé téve, akárcsak egy manöken a kifutón. Rövid szoknyájában gyönyörűen mozgott a fenéke. Hol ezt néztem, hol a vékony bokáját, s ezek, mint a mágnes vonzottak utána.

Buszra szálltunk, ahol kifaggatott, s mikor ismét orgonistának hazudtam magam, felcsillant a szeme, és csak úgy dőlt belőle a szó: hogy ő tanárnő, és van egy remek pedagóguskórusuk, amivel néhány nap múlva fellépnek, ezért jött haza, délután próba, de feltétlenül menjek el vele, mert be is ugorhatnék. Ha jól sejtí, tenor vagyok, és abban úgyis gyengék. Nyilván nem okoz gondot nekem egy kis kottablattolás.

Néztem a lányt, Botticelli festette arcát, kecses kézmozdulatait, ahogy gesztikulálva erősíti mondanivalóját, a ropogós kenyérveknire emlékeztető combját, amin ültében följebb csúszott a szoknya, és úgy éreztem, aligha tudna olyat kérni tőlem, amit megtagadnék tőle.

– Én igazából bariton lennék, de énekeltem már tenor szólamban, ugyanis nem basszbariton, hanem tenorbariton vagyok, mint a legjobb hőstenorok, szóval, szívesen mennék – mondtam neki angolul, aztán magyarul hozzátettem: – Persze, édesem, megyek veled a próbára, megyek én veled akárhova. – Ebből persze nem értett semmit, ezért csak mosolygott. És akkor eszembe jutott, csak nehogy legyen ott egy orgona.

De nem volt. Csak egy zongora, amin a szólamok kezdőhangját ütötte le a karvezető. Madrigálokat énekelünk. Nem túl nehéz műveket, melyek nagyrészt már ismertem, a többit meg leblattoltam. Persze mindezzel jelentős sikert arattam, főleg a saját szólamomban, ami normális esetben csak férfiakból állt volna, de itt a tenorszólamban a fiúhiány miatt három lány is énekelt.

Az egyik Lara volt, mert így hívták a gyönyörű lányt, aki aztán a szünetben rám mutatott:

– Kit találtam én a kompon? Egy tenort! Aki máris a szólam legjobbja! – mondta büszkén.

Miattam egymással is angolul beszéltek, és amikor mégis anyanyelvükön szólaltak meg, hiába kerestem azt a híres finnugor rokonságot. De kiderült, nem a fülem csalt meg, hanem svédül beszéltek. Finnországi svédek voltak, mint Turkuban sok ezren. A finn mellett még svéd neve is volt a városnak: Åbo. És én éppen a település svéd egyetemének, az Åbo Akademiének a próbatermében fújtam a madrigálokat. Szóval megint egy svéd lányt hozott eléd a jósorsod, Milán, mondtam magamnak, és ezt egy csöppet sem bántam.

Lara mellettem állt a tenor szólamban, ezért Giardini asszonyokat dicsérő dalánál mindig a hozzáhajoltam, és úgy búgtam az édes kis fülecskébe:

Viva tutte le vezzose,

donne ambili graziose,

che non han no crudelta,

che non han no crudelta

Tehát, hogy éljen minden bájos nő, kedves, kegyes asszonyok, kik nem kegyetlenek. Miközben ezt neki énekeltem, olykor az ajkammal a fülét is megérintettem, sőt, egyszer egy kicsinyként meg is haraptam, ami egyáltalán nem lehetett ellenére, mert amikor elbambultam, és elfelejtettem ezt az obligát résznél, felém fordult, és hosszú mutatójával megfenyegetett, miközben rosszállóan rázogatta a fejét.

Próba után sörözés, aztán haza Lara lakásába, ahol megkíséreltem meggyőzni arról, hogy nemcsak a hangommal büszkélkedhet a barátnői előtt, hanem egyéb kiváló tulajdonságaimmal is. Hagyta magát meggyőzni erről, és azt hiszem, elég jól sikerült a bizonyítási kísérlet.

Amikor reggel felébredtem, ő takaró nélkül, széttárt karokkal és lábbal feküdt mellettem, akár Leonardo rajzán az az ember a körben. Csak neki a lába között más volt, egy gyönyörű kagylócska, melynek aranyszínű göndör pihéin a reggeli nap csillogott, mert akkor még nem terjedt el az az örült divat, hogy csupaszra csúfítsák azt az istenadta szépséget, melynek igencsak szüksége van arra a selymes kis bundára. Éspedig azért, hogy már a legapróbb érintés gyönyörét is felerősítve vezesse a bőrhöz. Finoman végigsimítottam a selyempárnácskát, mire kinyitotta a szemét, s csak lassan ismert fel. Ráérősen húzódtak szét az ajkai, a szeme körül az apró ráncok is csak fokozatosan jelentek meg, mire végre teljes szépségében bomlott ki arcán a mosoly. Nekem meg – így utólag már bevallhatom – könny gyűlt a szemembe, ahogy néztem Isten e tökéletes alkotását. Mert Lara az volt. Kitéröltem a könnyet a szememből, mert nem akartam, hogy észrevegye, aztán tovább bámultam.

Nem szóltunk egymáshoz. Nyújtózott egy nagyot, miközben halkán morgott, mint egy jóllakott nőtényoroszlán, én meg nekiláttam, hogy apró csókokkal borítsam be a testét, de úgy ám, mint a jó cserepes, aki egyetlen négyzetcentit sem hagy fedetlenül. A homlokánál kezdtem, úgy haladtam lefelé a fülén, az arcán, a nyakán, aztán hasra fektettem, hogy a tarkójához is hozzáférjek. Mikor a fejével végeztem, visszafordítottam a hátára. És lassan haladtam lefelé a melle irányába.

Az utolsó kicsiny lábujjával már majdnem végeztem – még a számban volt az az ujjacska, mert finoman harapdáltam –, mikor remegni kezdett. Mert persze a kagylócskát a szóke párnával

gonoszul kihagytam. Egyre erősebben rángott a teste, mintha jeges vízben feküdne, pedig forró volt. Ekkor svédül kiabálni kezdett:

– Komma! Kom genast! Kom genast!

Amit, ha pontosan nem is értettem, de azt tudtam, hogy most azonnal mennem kell. És mentem is.

Három napig tartott ez a boldogság. Délelőtt próbáltunk az egyetemen, délután mutatta a várost, a székesegyházat az érseki palotával, a várat, az Aura folyó torkolatát, de legtöbb időt a Sibelius múzeumban töltöttük, mert mind a kétezer bemutatott hangszert látni akartuk. Sokat tudott a városról, az országról, svéd létére finn-történelem szakon végzett. Nagyon érdekesen magyarázott, nyilván remek tanár lehetett. Aztán este irány haza, és szeretkeztünk.

A fellépés jól sikerült, háromszor tapsoltak vissza bennünket. Rám meg, amikor az öltözőbe értünk, és mindenki boldogan nevetett a fellépés sikere felett érzett mámorában, rám tört a szomorúság.

Tudtam, hogy ezzel vége. Már csak egy éjszakánk van, mert Larának másnap északra, valami Kemijärvi nevű városba kellett utaznia, ugyanis kezdődött a tanév, és neki fél évig ott kell oktatnia.

– Az nagyon messze van innen? – kérdeztem.

– Nagyon – felelte –, de ez mindegy is, hiszen Magyarországtól Turku is messze van.

– És ez a Kemijärvi meg még innen is messze van.

– Az még a télapó házánál, Rovanieminél is északabbra fekszik.

– Akkor folyton fájni fogsz – mondtam, és átöleltem.

– Majd jól felöltözöm – felelte, és kilépett az ölelésből, mint aki szoktatja magát, hogy holnaptól már nem leszek vele.

Alig akartam elhinni, hogy létezik ilyen. Háromnapos szerelem. Pedig, igen. Volt rövid udvarlás bőrdöncipeléssel, az énekléssel hódítás, nappal nagy beszélgetések, és persze vad, szerelmes éjszakák. Minden. **Csak a közös jövőnket nem tervezgettük. Arról mindketten hallgattunk, mert tudtuk, ilyen nem lesz.** Azt is tudtam már akkor, hogy erre mindig úgy fogok emlékezni, mint életem egyik legnagyobb szerelmére, Larára, a finnországi svéd lányra, akit annyira szerettem, hogy elsírtam magam, amikor a reggeli fényben néztem, ahogy mellettem alszik. Volt egy kérése búcsúzóul. Hogy maradjak még legalább egy éjszakát a lakásában, mert egy barátja érkezik. Lappföldről. Fogadjam őt, maradjak, ameddig akarok, és amikor elmentem, hagyjam ott neki a kulcsot. A lány Turkuban tanul, és amíg ő nincs ott, nála fog lakni. Kikísértem az állomásra, hosszan integettünk egymásnak, míg teljesen el nem tűnt a szemem elől a távozó vonat ablakából kihajolva.

*

Úgy este nyolc lehetett, amikor csöngettek. Na, megjött a lapp, gondoltam.

Az ajtóban egy alacsony lány állt, két hatalmas bőrönddel. A kofferokat bámultam, hogy a fenébe bírta el ezeket ez a töpörtyű, de ő, mintha meghallotta volna, mi jár a fejemben, belekapaszkodott a két fogantyúba, felkapta, és belépett a lakásba. Kemény koppanással letette őket, aztán a kezét nyújtotta:

– Hilppa Kukkola – mondta, és jó erősen megszorította a kezem.

Én meg majdnem elröhögtem magam, annyira viccesen hangzott ez a név, meg az egész jelenség, ahogy szúrós szemmel bámult rám, és majdnem eltörte az ujjaimat.

– Milán vagyok. Te meg nyilván a lapp lány.

– Nem, én számi vagyok!

– Nekem Lara azt mondta, hogy egy lapp barátnője érkezik.

– Elég baj, hogy így mondta! Pontosan tudja, hogy mi számik utáljuk, ha lappoknak hívnak bennünket – mondta, és a „lappok” szót undorral ejtette ki, amitől a téli fehér pogácsaalmához hasonlító kerek arca grimaszba rándult, és olyan lett, mint amikor az alma tavaszra beráncosodik.

– Nyilván nem akart benneteket, számikat, megsérteni, csak úgy gondolta, hogy én csak a lapp szót ismerem – mondtam, de azonnal keresztbe feküdt a szavamnak.

– Akkor meg kellett volna magyaráznia neked, hogy mi, Skandinávia őslakói utáljuk a minket megvető, lekicsinylő „lapp” kifejezést.

– Oké, oké, értem. Szóval te számi vagy.

– Igen. Számi, akinek az ősei hatezer éve ezen a földön élnek! Mikor ti még valahol Ázsia túlsó felén csak próbálgattátok, hogyan kell a ló hátára fölmászni – mondta, és nekilátott, hogy kipakolja a holmiját.

Egy különös ruhát olyan feltűnően vett elő, aztán maga elé tartva nézegette, mintha csak nekem mutogatná. Búzakék volt, piros nyak- meg mellrátéttel, és itt-ott napsárga csíkok díszítették. Járt még hozzá egy vicces piros sapka is. Láttam, annyira büszke rá, hogy megkérdeztem:

– Ez valami számi népviselet?

– Igen! Ez a nők ünnepi ruhája!

– Szép – bólintottam. – Meglepő, hogy abban a fehér világban ilyen rikító színekben jártok.

– Épp azért. De csak ünnepnapokon – válaszolta.

Csak annyit mondott el magáról, hogy idén végez néprajzszakon a Turkui finn egyetemen.

Na, Hilppa Kukkola, mondtam magamnak egy idő után, bosszantó egy néember vagy te. De ha már ez az édes Lara összebútoroztatott bennünket, látom, úgy fogunk itt élni, mint a galambok: hol az egyikünk, hol a másikunk repül ki a dúcról. És intettem neki, hogy sétálok egyet a városban, azzal elmenekültem a lakásból.

Talán tizenegy is elmúlt, mire hazaértem, a számi már az ágyban feküdt, amiből csak egy volt a lakásban, egy nagy dupla hencser. Főlkapcsoltam egy kisvillanyt, és néztem, megágyazott-e nekem a földre, vagy összetolt-e két fotelt, mert mikor kurtán-furcsán faképnél hagytam, nem egyeztünk meg, hogyan lesz az éjszaka. Ahogy kutatok a félhomályban, látom ám, hogy mellette a takaró felhajtva, a párna eligazítva, mintha csak nekem ágyazott volna oda.

Levetkőztem alsógatyára, bebújtam az ágyba, és betakaróztam. Persze nem tudtam elaludni, hallottam, ahogy mellettem szuszog. De nem úgy ám, mint aki alszik, hanem úgy, mint aki figyel, aki vár.

Hát mire vársz, te Hilppa, vagy hogy a fenébe hívnak? Egy kedves szavad sem volt hozzám, egy röpke mosolyod, egy gesztusod, most meg ideágyazol magad mellé, és szuszorászol itt nekem?

Aztán meg forgolódni kezdett, egyik oldaláról a másikra hömbörödött, utána meg vissza.

Én meg egyre többet gondoltam a drága Larára, akit tegnap még ugyanebben az ágyban öleltem, még a képe is megjelent előttem, mosolygott, és mintha bólogatott volna, hogy csak rajta, Milán.

Isten látja lelkem, nem kívántam én azt a lappot, de az elmúlt napokban a szorgalmas gyakorlástól bizony csúcsra járt a férfiasságom. Hozzászoktam, hogy folyton a mézesbödönben nyalakodhatok. Így hát átnyúltam a másik takaró alá, és már éreztem is a forró hasát, mert a sötétben éppen oda tévedt a kezem. Tüzelt, és a lihegéstől szaporán föl-le emelkedett.

Persze ettől én is fölizgultam rendesen, hát ráfordultam a számira.

Különös egy szeretkezés volt. Széttárta a combját, és hagyta, hogy hágjam. Mert nem tudok erre jobb szót. Csendesen, hosszan hágtam, ő meg sem simogatott, meg se nyikkant, meg se csókolt, csak hagyta magát. Mozdulatlanul hevert alattam, csupán onnan lehetett tudni, hogy még él, mert halkán szuszogott. Egyre szaporábban.

A gyér világításban néztem az arcát. A szemét nem nyitotta ki, széles járomcsontjain valami ideg rángott, összeszorította keskeny ajkát, és egy hangot sem adott ki. Piszte orrán fújtatott csendesen, egyre gyorsabban, aztán mikor elmentem, egyszer csak abbahagyta, sokáig nem vett levegőt. Már azt hittem, elillant belőle a lélek, de aztán lassan, egyenletesen megint lélegezni kezdett, egy pillanatra a szemét is kinyitotta, rám meredt, majd ismét lehunyta. Azt hiszem, neki is orgazmusa volt. Pont, mikor nekem.

Lefordultam róla, hevertünk némán egymás mellett, mikor váratlanul valami nagyon furcsa hangokat kezdett kiadni magából:

Ööö-la-la, ööö-la-la

Ööö-la-la, ööö-la-la

hörögte mély torokhangon.

Aztán egy glisszandóval igen magas lágéba csúszott:

Hajlé-ollaj, Hejlolej laj-lele, laj

Hejlollejje, le-le

Hej-lolal-laj le- le-la

Hej-lolej lon lajle

Hej le-le laj

Ezt sokáig csinálta, a teste finoman remegett közben, végül váratlan fordulattal visszacsúszott a hangja a mélybe:

Ööö-la-la, ööö-la-la.

Ööö-la-la, ööö-la-la

– hörögte.

Na, Fecske Milán, ahogy Margit nénéd mondta: Ki a tojást szereti, az a tyúk kodácsolását is túrja, nyugtatgattam eleinte magam. De aztán egyre kevésbé zavart az a furcsa kántálás, mert egyre érdekesebbnek tűnt. Ugyanis újra kezdte. Nagyon különösen képezte a hangokat. Hörgött, morgott, máskor meg fejhangon visítózott, a morgó öö-öö-la-lá-ról ugrott hirtelen éteri magasságba azzal a hajlé-ollaj-al. Egyre inkább úgy éreztem, hogy ének ez a javából! Egy számomra ismeretlen hangképzési technikával, amit aligha tudnék megtanulni.

Ebbe bele kell születni, ez kívülállónak szinte lehetetlen elsajátítani. Ahogy lallázott, dűnnyögött ott, látszott, nem magának, főleg nem nekem, hanem valami szellemvilágnak énekel. Úgy hangzott, mint valami zsolozsma vagy varázsné, mintha a halott őseit idézte volna, vagy inkább jelezte nekik, hogy mekkorát purutykált itt velem.

Végül, mikor már nem adott ki több hangot, mintha révületbe esett volna, csak hevert némán egyre kisebb rángásokkal, amibe aztán szépen belealudt.

HIRDETÉS

Na, Fecske, elértél te már sok mindent a varázspálcáddal, de ekkora bűbájosságot még soha! Hacsak nem ez a borzas hajú böjtiboszorkány, ez a Hilppa Kukkola ígézett meg téged, néztem az ájultan alvó kócos fejet, mert mást nem láttam a lányból, ahogy lefordultam róla, máris magára húzta a takarót.

Én is a legmélyebb álomba merültem, de álomban is visszatértek azok a rémisztő, mégis szép dalok, csak itt farkasok vonyították a magas szólamot, és állatbőrbe öltözött alakok dűnnyögték a mély hangokat dobpüföléssel kísérvé. Elég ijesztő álom volt.

Mire felkászálódtam, Hilppa már tett-vett a szobában, ami egyúttal konyha is volt, mivel csak egy szobából és egy fürdőből állt az a lakás. Reggelit készített, s mikor láttam, hogy nekem is terített, az asztalhoz ültem. Kérdőn ránéztem, mert nem tudtam, mit mondjak, de ő még egy grimasszal sem válaszolt, hanem kimert a tányéromba valami barna kásafélét, amit nem találtam túl bizalomgerjesztőnek, de aztán szórt rá egy marék bogyós gyümölcsöt. Áfonyát, feketeszedret, meg valami sárga bogyót, és így egészen jó lett.

Megbeszéltem volna vele az éjszakát, mert mindig is szerettem utólag értékelni az ágyban történeteket, de látszott, ezúttal ez szóba se jöhet. Lázasan kerestem a fejemben, hogy milyen, semlegesnek tűnő témával állhatnék elő. Végül kinyögtem:

– Honnan vetted ezt a kaját, a hűtőben semmi se volt, csak nem otthonról hoztad?

– Nem – felelte – reggel lementem a sarki üzletbe.

Ez meglepett. A hülye álmaim ellenére mégis olyan mélyen aludtam, hogy észre sem vettem, hogy már rég fölkelte, és még boltba is lement? Persze azért csak rá akartam térni az éjszaka történetekre valahogy, ezért óvatosan megkérdeztem:

– Mik voltak azok az érdekes dalok, amiket az éjjel énekeltél?

Halkan, óvatosan ejtettem a szavakat, mert nem tudhattam, miként reagál az éjszaka felhánytorgatására, de legnagyobb meglepetésemre egészen lelkesen kezdett magyarázni.

– Azok joikák voltak. A népem ősi énekei.

– Nagyon tetszettek! Én zenét tanulok, kórusban is énekelek, de soha ilyen érdekes dalokat nem hallottam – smúzoltam ott neki, hogy megeredjen a nyelve.

HIRDETÉS

– A sámánszertartásaink fontos része a joika, ugyanis a népem hite szerint az emberek mindennapi beszédére fittyet hánynak a szellemek. Csak a rendkívüli hangokra, szavakra figyelnek. Ezért sok, a joikákban használatos szó szertartásokon kívüli kiejtése tilos. Még csak beszélni se lehet ezekről kívülállóknak.

– Akkor te most megszegted a néped szabályait – mondtam, és nagyot sóhajtottam. – Nem félsz a szellemeitek haragjától?

– Én ezt mint néprajzos mondtam. Aki kutatom ezeket. Természetesen nem hiszek az ezekhez fűződő hiedelmekben.

– Nekem nem úgy tűnt az éjszaka. Nagyon beleélted magad.

Hosszan gondolkozott ezen, csak aztán mondta:

– Talán. Talán igazad van, Milan. – Most mondta ki először a nevem, ami igencsak meglepett. – De a tudóson kívül lakik bennem egy nő is. Akiben a számi anyja meg nagyanyja lelke is folytatódik, meg az összes asszonyősömé. Amikor ezeket énekelem, valóban révületbe tudok jönni, olyan rétegek szakadnak föl belőlem, amikről magam is alig tudok.

– Tehát ezek ott vannak benned...

– Úgy látszik, ott.

Erre merészen rátettem a kezem a kezére.

– Köszönöm, hogy ilyen őszinte voltál.

Bólintott, és elmosolyodott, most először, mióta megismertem. Egy ideig néztük egymást, aztán lassan elhúzta a kezét.

– Na, együnk. Egy farkas költözött ma reggelre a gyomromba – mondta, aztán enni kezdtünk.

A reggeli után összepakoltam a holmimat, miközben azon járt a fejem, hogy ez nem lehet véletlen. Ezt Lara tervezhette így. Hogy várjam meg Hilppát. Ez kiközvetített a barátnőjének, a hallgatag, gátlásos száminak, aki nem is értem, hogyan ment ebbe bele.

Aztán visszatért egészséges önbecsülésem, és azt mondtam magamnak: Ez már derék dolog, Fecske Milán. Olyan jó szeretője voltál a svédnek, hogy azt mondta a lappnak, itt hagyok neked egy szilaj magyart, drága barátnóm. Csak feküdj mellé, meglátod, nem bír ez a farkával, és lesz neked egy olyan éjszakád, amire jó lesz visszagondolnod. Aztán másnap már el is megy, nincs többé gondod vele.

Vagy így volt, vagy sem, ma sem tudom eldönteni. Mikor befejeztem a reggelit, hátamra csaptam a zsákomat, Hilppa elé álltam, megpróbáltam átölelni, de ő nem engedte, hanem nyújtotta a kezét, mint előző nap, és keményen megszorította.

HIRDETÉS

– Isten veled, Milan – mondta, amikor elengedte a kezem.

A járdáról még visszánéztem, de nem láttam az ablakban.

Kerékgyártó István: Fecske Milán élete, jó sora és viszontagságai

Kalligram, 2023